

Олександр Пасальський

студент гр. ФМСм-11,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н., доцент Інна Гуцул

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Світовий досвід економічного розвитку, інтернаціоналізації економічних зв'язків та економічної інтеграції свідчить, що ці процеси відбуваються найбільш ефективно за умови органічного поєднання механізму лібералізації міжнародної торгівлі та її регулювання ринковими методами – без прямих заборон і обмежень, шляхом впливу на обсяг та структуру попиту на товари і послуги. У свою чергу, У теорії та практиці державного регулювання митно-тарифне регулювання є найдавнішим за історичним застосуванням та дієвістю за економічним змістом як інструмент впливу на міжнародну торгівлю.

Незважаючи на конкретні рішення центральних органів влади України щодо розвитку єврорегіонального руху, суттєвих змін у діяльності єврорегіонів за участю української сторони за останні роки не відбулося. Навпаки, діяльність єврорегіонів не була підготовлена до розширення ЄС і безпосереднього наближення кордонів Євросоюзу до України. Єврорегіони не змогли адаптуватися до нових умов роботи та вийти за рамки переважно декларативно-політичної співпраці. Тому система єврорегіонального співробітництва, як і транскордонне співробітництво України в цілому, потребує серйозної трансформації.

Дослідження сучасності діяльності цих єврорегіонів дозволяє зробити певні узагальнення. Аналіз досвіду єврорегіонів у прикордонних регіонах Німеччини, Австрії, Чехії, Словаччини, Польщі та Угорщини дозволяє висвітлити уроки їхньої діяльності – їх еволюцію, структури, дії, конкретні успіхи чи проблеми, з якими стикаються єврорегіони. не можуть вирішити. Причому цей досвід важливий саме з точки зору адаптації його складових до реалій України в контексті формування системи єврорегіонального співробітництва, як створення справді функціональних та ефективних єврорегіонів нашої країни.

Таким чином, за результатами системного та порівняльного аналізу виділимо концептуальні положення, які, на нашу думку, сприятимуть найбільш ефективному стратегічному розвитку єврорегіонів України:

1. Структурно визначальним фактором розвитку ефективно функціонуючих єврорегіонів України в порівняльно-європейському контексті є децентралізація, яка, власне, і є основним принципом єврорегіональної політики.

2. Європейський досвід єврорегіонів на кордоні Німеччини, Польщі та Чехії показує, що напрямки їх діяльності не були «загально» окреслені, охоплюючи весь спектр співпраці. Тут були визначені конкретні пріоритети, які

зараз носять модельний характер, і, головне, ці програми життєздатні навіть в умовах розширення ЄС на Схід.

3. Важливим аспектом динамічного єврорегіонального розвитку є питання фінансування, точніше, конкретних програм єврорегіонального співробітництва ЄС, які мають суттєві відмінності від обсягів фінансування з регіонів ЄС та регіонів країн, що не є членами ЄС. І якщо аналізувати діяльність цих чотирьох єврорегіонів у європейському контексті, то, звісно, є помітні відмінності хоча б у кордонах держав-засновниць ЄС, але це тема окремого дослідження. Питання полягає в тому, наскільки українські єврорегіони можуть творчо адаптувати позитивний досвід співпраці країн Центральної Європи: Чехії, Польщі, Словаччини та Угорщини та максимально використати переваги розширення ЄС.

Стратегічне планування міжнародної співпраці – це постійний творчий процес зумовлений, щонайменше, двома суттєвими причинами. Перша причина, пояснює безперервність стратегічного планування – це ввесь час наявна невизначеність майбутньої ситуації. По-друге, організації кожен раз ніби то заново встановлюють або змінюють свої цілі на базі стратегічного контролю.

Загальний вигляд моделі процесу стратегічного планування міжнародного співробітництва можна зобразити на рис. 1.

Рис. 1. Модель процесу стратегічного планування міжнародного співробітництва

Велике значення під час стратегічного планування міжнародного співробітництва маю визначення глобальної мети. Глобальна мета або місія представляє точно вказану причину втілення певного проекту, формує його статус і встановлює базові орієнтири для покладання цілей на різних рівнях організації.

Стратегічне планування міжнародного співробітництва покликане вирішити низку основних питань, серед яких:

– місце розташування господарств, які є суб'єктами міжнародної співпраці. Управлінці мають аналізувати сильні та слабкі сторони господарюючого суб'єкта за всіма напрямками фінансової та виробничої діяльності (трудові ресурси, виробництво, задіяні технології, стан основних

фондів, фінанси та інші). Оцінка проводиться для виявлення того, чого може на практиці добитися підприємство, а також з метою забезпечення ефективних управлінських рішень. На цьому етапі здійснюється «ситуаційний аналіз», тобто аналізується реальний стан підприємства, його взаємозв'язки із зовнішнім середовищем, тобто, оцінюється потенціал організації та рамки його перспективного використання.

- напрям розвитку проектів міжнародної співпраці;
- визначення дій (розробка стратегій). Ініціатори проектів міжнародної співпраці мають визначити як у загальному, так і деталізовано, що необхідно зробити, аби забезпечити досягнення поставлених цілей. Це етап формування стратегій суб'єкта, визначення специфічних аспектів їх реалізації для досягнення мети. Стратегія тут відіграє роль засобу реалізації встановлених цілей, інструмент, задіявши який, підприємство приводить власні ресурси у відповідність до ринкової кон'юнктури і здатне протидіяти динамічним його умовам.

- забезпечення контролю – це етап моніторингу результатів діяльності, співставлення плану з дійсними досягненнями за окремий проміжок часу для вироблення коригуючих дій. На цьому етапі оцінюється ефективність розробленої стратегії розвитку, її позитивні та негативні риси, котрі не було змоги змоделювати при стратегічному плануванні.

Отже, стратегічне планування міжнародного співробітництва характеризується явною циклічністю і має вигляд постійного творчого процесу, який забезпечує постійне пристосування підприємства до зовнішніх змінних умов.

Співробітництво відбувається у двох наступних напрямках: урядово-регіональний та регіонально-локальний. У першому варіанті співпраця регламентується міждержавними угодами. У другому – власними зв'язками сусідів-партнерів, які продиктовані господарською необхідністю, а також співробітництвом у сфері культури.

Наприкінці відзначимо, що головним завданням перебудови транскордонного співробітництва повинно бути максимально ефективне використання науково-технічного, виробничого, демографічного, природно-ресурсного потенціалу регіонів для забезпечення комплексного розвитку територій. Основною метою такої співпраці є усунення багатосторонніх історично сформованих упереджень між людьми по з обох сторін кордону, просування демократії, розвиток функціональних керуючих інститутів регіонального та місцевого рівнів, нівелювання відмінностей у рівнях розвитку центральних та провінційних територій, зростання якості життя населення та рівня розвитку економіки регіонів.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Світової Організації торгівлі. URL: <http://www.wto.org>.

3. Аналіз соціально-економічних наслідків членства України в СОТ після трьох років членства: очікування та реалії. К.: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, 2011. 58 с.